

Analyserende artikel

Kend historien gennem musik

Skriv en analyserende artikel hvor du dels undersøger virkemidler i Tarraks musikvideo Tupilak¹ og dels knytter videoen til dens samfundsmæssige og historiske kontekst. I din artikel skal du analysere, fortolke og perspektivere musikvideoen:

• Tarrak - Tupilak (Official Music Video) (tekst 1a).

I din undersøgelse skal du anvende relevante tekstnedslag (screenshots) og særligt fokusere på:

- at analysere og fortolke Tarrak - Tupilak (Official Music Video) herunder de virkemidler der anvendes i formidlingen af sammenhængen mellem fortid, nutid, sprog og identitet.
- at undersøge hvordan Tarrak - Tupilak (Official Music Video) forholder sig til fortiden ved at perspektivere musikvideoen til artiklen "Som den første grønlandske rapper på Roskilde Festival sætter Tarrak fingeren på Danmarks kolonialistiske nutid" (tekst 1b).
- at formidle din forståelse af teksten klart for din læser med en fokuseret indledning og en nuanceret afslutning.

Omfang af din artikel: tre-fire normalsider á 2400 enheder (antal anslag inklusive mellemrum).

Materiale:

Tekst 1a

Josef Tarrak-Petrussen: *Tupilak* (2017): https://www.youtube.com/watch?v=sd-JcV0_NAA

Tekst 1b

Emma Katrine Bremer Holmgaard: "Som den første grønlandske rapper på Roskilde Festival sætter Tarrak fingeren på Danmarks kolonialistiske nutid", Global Nyt 29.6.2023:

<https://globalnyt.dk/som-den-foerste-groenlandske-rapper-paa-roskilde-festival-saetter-tarrak-fingeren-paa-danmarks-kolonialistiske-nutid/>

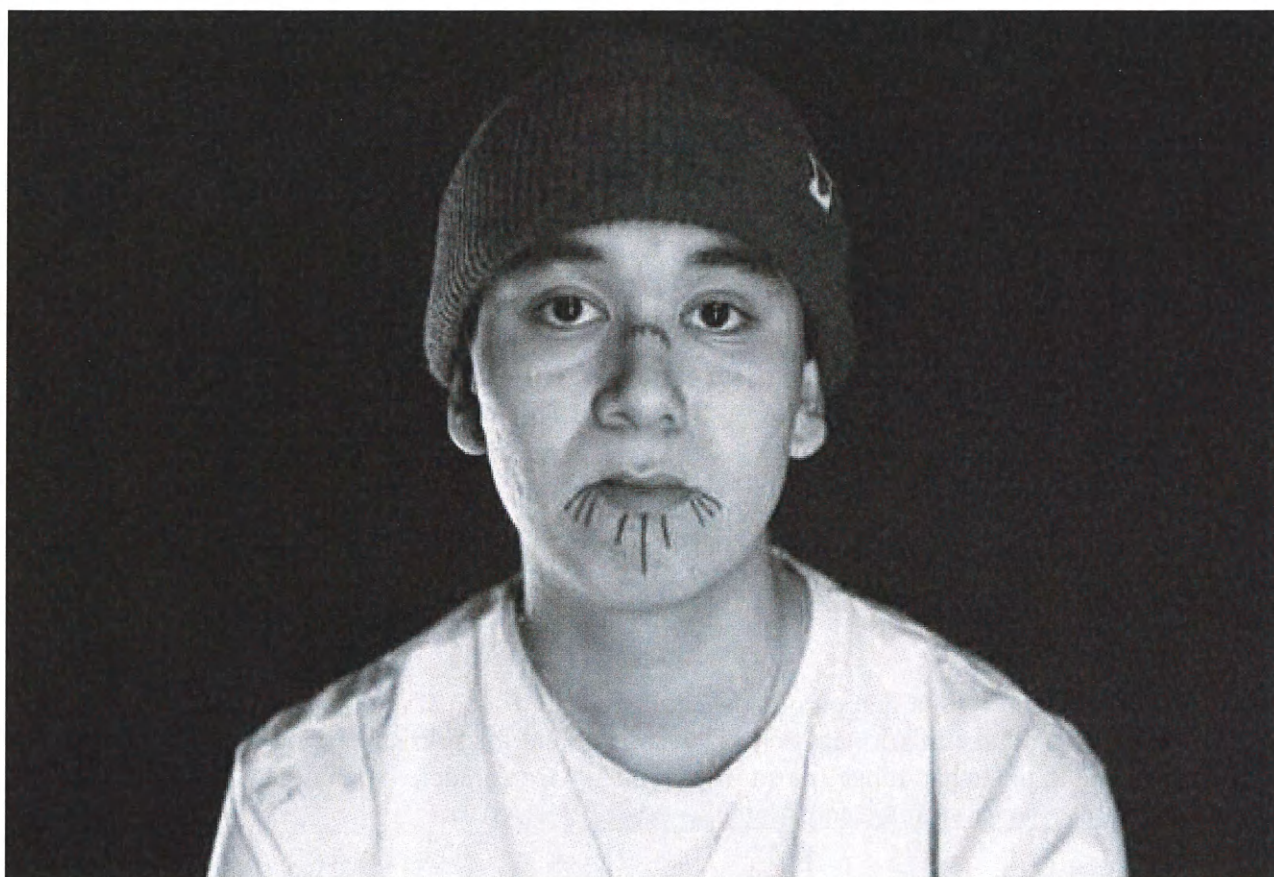
---

¹ En tupilak er et magisk væsen, der i gamle dage i Grønland blev lavet i hemmelighed for at skade et andet menneske, ofte pga. misundelse. Hvis offeret havde stærke amuletter, angreb tupilakken i stedet sin skaber. (lex.dk)

Som den første grønlandske rapper på Roskilde Festival sætter Tarrak fingeren på Danmarks kolonialistiske nutid

5 **ROSKILDE FESTIVAL:** 24-årige Josef Tarrak-Petrussen kunne skrive bøger om Grønland og forholdet til Danmark. Om at vokse op med en enlig, alkoholiseret mor og mærke den sociale slagside af koloniseringen. Men han vil hellere rappe. Så det gør han – denne gang på Roskilde Festival.

10 **Emma Katrine Bremer Holmgaard**
29. juni 2023

15 Når isbjerge knækker, runger det. En masse lyde bliver til én samlet lyd. Og sådan lød det i forgårs, da Josef Tarrak-Petrussen lagde sig til at sove i sit telt. Men selvom lydene mindede ham om Nordgrønland, så var han altså på Roskilde Festival, og den rungende lyd kom fra de mange hundrede soundbokse på festivalpladsen, der spillede ind over hinanden med hver deres sommerhit.

20 Det er første gang, at Josef Tarrak-Petrussen sætter sine ben på Nordeuropas største festival. Og han gør det som den første grønlandske rapper på Roskilde Festival nogensinde. Mandag aften fyldte den 24-årige rapper – der går under kunstnernavnet Tarrak – teltet over Gaia-scenen, hvor upcoming musikere ofte præsenteres for det danske festivalpublikum for første gang.

Læs også: [Torsdag indtager "den afrikanske kæmpe" Roskilde med afropoppen og hele Lagos i ryggen](#)

25 Og selvom Tarrak kun lige er begyndt at vække noget i danskerne, så har den samfundskritiske rapper på få år formået at markere sig som en af de vigtigste stemmer for en generation af grønlandske unge, der er trætte af diskrimination og tabuer og kæmper for at definere en selvstændig grønlandsk identitet.

30 Rapperen håber, koncerten vil sætte skub i hans karriere, i grønlændernes selvopfattelse og i grønlandsk musik generelt, fortæller han, da Globalnyt møder ham i et af festivalens loungeområder, hvor han har søgt ly for at øve inden koncerten.

Tupilak

35 Instrumentelle beats og traditionelle, grønlandske rytmer spiller ind over hinanden, mens Tarrak rapper på sit modersmål kalaallisut. Og der er i den grad noget på spil i Tarraks tekstunivers, hvor det personlige er politisk, og følelserne sidder uden på tøjet. Råt for usødet rapper han om barndommen i Grønland. Om at vokse op med sin storesøster og en alkoholiseret mor. Om at leve en nomadetilværelse og hele tiden flytte til en ny by. Om omsorgssvigt og ensomhed.

"Grønlandere skal lære dansk i skolen, som også er et adgangskrav for at komme i gymnasiet, læse H.C. Andersen og lytte til Kim Larsen. Der eksisterer måske nok et rigsfællesskab, men fællesskabet går kun den ene vej".

40 *Josef Tarrak-Petrussen, rapper*

Og så rapper han om forholdet mellem Grønland og kolonimagten Danmark, hvor der ikke bliver lagt fingre imellem. Det stod klart, da han i 2016 brød igennem med nummeret 'Tupilak' på debutalbummet *FxGxS*.

45 I musikvideoen til sangen står den grønlandske kunstner for foden af den omstridte statue af Hans Egede – den dansk-norske missionær, der rejste til Grønland for at kristne de indfødte i 1721 – i hovedstaden Nuuk, mens han rapper på sit modersmål: "Grønlandere, vågn op!... De ser ned på os deroppefra" https://www.youtube.com/watch?v=sd-JcV0_NAA

50 Videoen skabte røre i befolkningen og på bare ét døgn var den blevet delt flere tusind gange. *Tupilak* gik viralt, som den rippede op i diskussionen om danskerne som fordomsfulde og racistiske over for grønlænderne.

Kun en grønlander

"Der var engang en grønlander, som gik forbi en bar...

55 ... fordi han skulle spille på Roskilde!" råbte Tarrak ud til publikum, der mandag aften var mødt op for at se rapperen fra Grønland overtage Gaia-scenen på Roskilde festival.

Han griner fra scenen. Men det har ikke altid været sjovt at skulle lægge ører til dårlige grønlander-jokes og nedladende stereotyper.

60 Tarrak spillede mandag på Roskilde Festivals Gaia-scene for upcoming navne.
Foto: Bolt Lamar

Som 15-årig begyndte Josef Tarrak-Petrussen på efterskole lidt uden for Roskilde, ikke mange
65 kilometer fra det telt, han nu optræder i. Han havde glædet sig til at flytte hjemmefra og møde sine
nye kammerater. Men det skulle hurtigt gå op for den unge grønlander, at han ikke var som de
andre.

De holdt op med at kalde ham Josef, og kalde ham i stedet for ”grønlander”. Og gang på gang
blev den 15-årige elev fra Grønland tvunget til at forholde sig til de mange stereotyper om
grønlandere, der er i Danmark.

70 ”Er du en Eskimo?”

”Har du isbjørne som kæledyr?”

”Hvorfor har du normalt tøj på? Hvorfor har du ikke sælskindstøj på?”

Da Josef fyldte 16 år på efterskolen, fejrede vennerne ham med at synge Kidds sang ’Uh det er så
75 svært at være så god’ på grund af det stykke, hvor den danske rapper synger: “København er min,
Danmark er min, Grønland er min, Verden er min”.

Det var i dét øjeblik, at Josef valgte at tage hjem til Grønland.

Men tiden på efterskolen havde ændret hans selvopfattelse og slugt en stor del af det selvværd, han
var kommet med. Han begyndte at se sig selv i et helt andet lys.

80 I dag har fordommene i højere grad manifesteret sig som et chok over, hvor lidt de fleste danskere faktisk ved om Grønland, mens grønlænderne lever med danskheden hver eneste dag.

”Jeg fik tatoveringerne på næsen og hagen for at tage mit ansigt tilbage. Jeg vil være stolt af at være inuit.”

Josef Tarrak-Petrussen, rapper

85 ”Helt ærligt. Vi (Grønland og Danmark, red.) har haft et forhold i 300 år. Og så tror folk, at jeg kun går i sælskindstøj!” siger den grønlandske rapper, mens han tager sig til hovedet.

”Og det foregår samtidig med, at grønlændere skal lære dansk i skolen, som også er et adgangskrav for at komme i gymnasiet, læse H.C. Andersen og lytte til Kim Larsen. Der eksisterer måske nok et rigsfællesskab, men fællesskabet går kun den ene vej.”

90 **Grønlænder, kend din historie**

Det er ikke til at slippe uden om rapperens benhårde kritik af danskerne som kolonialistisk tænkende. Men han har også en opsang til grønlænderne. De skal til at lære deres egen identitet, kultur og historie at kende og stå ved den.

Alt for få grønlændere ved nok om deres forfædre, mener Josef Tarrak-Petrussen.

95 ”Vi ved ikke, hvem vi er som folk. Derfor har vi mindreværd. Vi har hørt om Hans Egede og vikingerne, men hvem var vores forfædre?” siger Josef, der selv hungrer efter at vide mere om den fortid, han er rundet af. Inden de barske oplevelser på efterskolen i Danmark havde Josef nemlig ikke forholdt sig meget til sin egen forhistorie.

Nu emmer den unge rapper af Grønland.

100 I ansigtet har han tatoveret traditionelle grønlandske tatoveringer. De har spirituel betydning og symboliserer hver især noget forskelligt, fortæller Josef Tarrak-Petrussen og peger på de ni blæksorte streger, der løber fra underlæben og ned mod hagen og kæben. De skal beskytte ham mod onde ånder og holde sygdom væk. Præcis som de gjorde på grønlandske inuitter for flere hundrede år siden.

105 Josefs pegefinger bevæger sig op til næsen, hvor en lille bro er tatoveret over næseryggen.

”Den er en hyldest til de grønlandske åndemænd og symboliserer det at befinde sig i den åndelige verden og det at være omkring forskellige sjæle,” fortæller han.

Jeg vil være stolt af at være inuit

110 Den unge kunstner er ikke alene om at pynte sig med gamle traditioner. [Flere og flere](#) er begyndt at få tatoveringerne i Grønland, fordi de vil tage deres oprindelige kultur tilbage. De tilhører et folk, der har overlevet i hundredvis af år i Grønland, og det er noget at være stolt af, fastslår Josef Tarrak-Petrussen:

”Jeg fik tatoveringerne på næsen og hagen for at tage mit ansigt tilbage. Jeg vil være stolt af at være inuit.”

115 Da de første beats til *Tupilak* begynder at spille under mandagens koncert, smider Tarrak sin langærmede t-shirt. Han står på scenen i bar overkrop og med store, sorte blokbogstaver står der skrevet ‘KALAK’ hen over hans brystkasse. Det udtales galæk og er et nedladende begreb, der dækker over en typisk og karikeret grønlander. Grønlændere bruger det også selv, når de driller hinanden, forklarer Tarrak.

120 https://www.instagram.com/suspekt/?utm_source=ig_embed&ig_rid=8a425f84-99eb-48e1-951d-37b223daa977

Den danske gruppe Suspekt har sunget med på en af Tarraks numre, Uummatima, og overraskede hele teltet ved at dukke op til koncerten i mandags.

125 Men han vil give ordet en ny betydning. For kalak stammer fra ”kalaaleq”, der betyder grønlander, og det skal ikke være latterliggørende, som han siger:

”Jeg er en kalak, og jeg kan blive til noget. Jeg kan stå på en scene på fucking Roskilde Festival.”

Debatterende artikel

Digital aktivisme

Skriv en debatterende artikel, hvor du undersøger digital aktivisme. I din artikel skal du diskutere og debattere emnet ved bl.a. at inddrage "Oprøret er kun et par klik væk" (tekst 2a) og "Færdige med at holde kæft og være dydige – nu giver de seksualundervisning på Instagram" (tekst 2b).

I din undersøgelse skal du særligt fokusere på:

- at diskutere og debattere digital aktivisme, idet du bl.a. inddrager hovedsynspunkter og argumenter fra "Oprøret er kun et par klik væk".
- at underbygge dine synspunkter ved at inddrage konkrete eksempler på, hvordan digital aktivisme kan foregå skildret i artiklen "Færdige med at holde kæft og være dydige – nu giver de seksualundervisning på Instagram". Brug relevant danskfaglig viden i din argumentation.
- at præsentere emnet gennem en fokuseret indledning og diskussion og forsøge at overbevise din læser gennem en stærk og velgennemtænkt argumentation med en afslutning, der markerer dit synspunkt.

Omfang af din artikel: tre-fire normalsider af 2400 enheder (antal anslag inklusive mellemrum).

Materiale:

Tekst 2a

Lerhard, Johanne: *Oprøret er kun et par klik væk*, Politiken, 25. november 2023

<https://politiken.dk/viden/tech/art9630983/Opr%C3%B8ret-er-kun-et-par-klik-v%C3%A6k.-Men-er-det-bare-doven-aktivisme-at-ville-redde-verden-med-sin-telefon>

Tekst 2b

Holmgaard, Emma Katrine Bremer og Brix, Pernille: *Færdige med at holde kæft og være dydige – nu giver de seksualundervisning på Instagram*, Global Nyt 6.2.2024

<https://globalnyt.dk/faerdige-med-at-holde-kaeft-og-vaere-dydige-nu-giver-de-seksualundervisning-paa-instagram/>

Oprøret er kun et par klik væk

Men er det bare doven aktivisme at ville redde verden med sin telefon?

[...] Aktivisme på sociale medier er smart, fordi det er en effektiv måde at samle et endeløst antal mennesker om en fælles sag på. Det ser vi også lige nu, forklarer Julie Uldam, som er
5 lektor i kommunikation på Copenhagen Business School og forsker i civilt engagement på sociale medier. »Det er en type aktivisme, der er karakteriseret af en meget løsere forbundethed. Du kan hoppe ind og ud af den virkelig nemt. Men der er også et større individuelt fokus, fordi man selv kan vise, at man deltager aktivistisk«, siger hun.

Selv om det for nogle kun er midlertidigt, føler brugerne bag skærmene dog typisk en stærk
10 forbindelse til sager som den palæstinensiske, tilføjer Julie Uldam. Alligevel møder aktivisme på sociale medier kritik for at være selviscenesættende og doven. Faktisk har fænomenet fået det ikke så flatterende øgenavn *slacktivism* – en slags dvask aktivisme – fordi man ikke engang behøver at rejse sig fra sofaen derhjemme for at være med. For spørgsmålet er, om online-aktivisme også skaber forandringer offline.

15 E-mails i 00'erne

I sig selv er aktivisme på internettet ikke noget nyt fænomen. Allerede omkring
årtusindskiftet blev e-mails og hjemmesider brugt til at organisere modstand mod alt fra sportsproducenten Nike til præsidentkandidater i det centralafrikanske land Gabon. Men med sociale medier flyttede aktivismes arnested sig for alvor fra gaderne til vores telefoner [...] Og
20 aktivisme på sociale medier har faktisk ofte en effekt ude i virkeligheden. Men det kræver, at dagsordenen bliver løftet af nogle andre end aktivisterne selv, lyder det fra Julie Uldam: »Det virker, når pressen tager sagen op. Ellers sker det ofte, at det bare løber ud i sandet. Enten når det ikke ud særlig bredt, eller også når det kun ud til dem, der allerede er enige«.

Hun peger på, at det er nødvendigt, fordi aktivister i dag også bruger sociale medier til at
25 præsentere en anden dækning end den, de ser i traditionelle medier. Ud over risikoen for at råbe ud i et digitalt ekkokammer skaber aktivisme på sociale medier ofte også polarisering. Linjerne bliver ofte tegnet skarpt op på internettet. Derfor vil modstridende budskaber typisk opstå som reaktion på aktivistiske bevægelser, forklarer Julie Uldam.

30 Men internetaktivisme kan modsat også forandre holdninger. Det er blevet tydeligt de seneste fem år, hvor sociale medier har rykket aktivismen ud i gaderne igen.

Budskaber bliver mainstream

35 To af de største sociale bevægelser de seneste år begyndte på de sociale medier. Startskuddet til den moderne ligestillingsbevægelse lød på Twitter, der i dag hedder X, da den amerikanske skuespillerinde Alyssa Milano i oktober 2017 opfordrede ofre for seksuelle krænkelse til at dele deres historier. Med aktivisten Tarana Burkes ti år gamle begreb som slagord begyndte #MeToo. Og da en politibetjent dræbte den sorte amerikaner George Floyd i sommeren 2020, blev det hele filmet og lagt ud på sociale medier. Videoen sendte chokbølger gennem hele verden og pustede nyt liv i den antiracistiske bevægelse Black Lives Matter.

40 Begge bevægelser fik globalt vinge, der særligt strakte sig i den vestlige verden, hvor mennesker i tusindvis demonstrerede. Siden er der sket konkrete politiske forandringer for kvinderettigheder, ligesom politiets magtanvendelse også er blevet kigget efter i sømmene flere steder. Men aktivismen har det med at tynde ud over tid. I dag støtter omkring halvdelen af amerikanerne Black Lives Matter. Umiddelbart efter mordet på George Floyd var det næsten 70 procent.

45 Bevægelserne er også eksempler på, at online-aktivisme kan ændre holdninger i den brede befolkning. I dag er der for eksempel et helt andet syn på krænkelse og racisme. »Sociale medier er med til at gøre budskaber mainstream. Dermed kan det også blive mindre polariseret, fordi det bliver svært at argumentere imod«, siger Julie Uldam.

[...]

Færdige med at holde kæft og være dydige – nu giver de seksualundervisning på Instagram

5 DET DIGITALE FORÅR: Orgasmer, onani, analsex, abort, queerness, samtykke og hvordan man taler med sin partner om sex. Intet er off limits på den dristige digitale platform The Sex Talk Arabic, hvor aktivister bruger sociale medier til at gøre det, som arabiske forældre og skolesystemer ikke har formået: at lære unge om deres krop.

Minimal til ikke-eksisterende seksualundervisning i store dele af Mellemøsten, kombineret med en patriarkalsk kultur, har gjort mange arabiske kvinder skamfulde over deres egen krop. Nu forsøger aktivister på tværs af regionen at skabe et frirum for kvinder på internetplatformen The Sex Talk Arabic.

10 [...]

"Eib, kvinde!"

"På arabisk har vi en talemåde, som udtrykker, at folk nedbryder samfundets sammenhængskraft, hvis de taler højt om sådan noget som homoseksualitet eller kvinders sexlyst," fortæller 27-årige Shaimaa El-Banna, der er aktivist for The Sex Talk.

15 Det er "eib" at tale om de her emner. Et ord, alle arabere kender. Og som mange arabere ikke er blege for at bruge, når de vil udtrykke deres afsky over andres (læs: især kvinders) adfærd og udtalelser, som de synes strider imod sociale normer. Det er for eksempel eib for kvinder at klæde sig (for) udfordrende, det er eib for kvinder at gå ud alene om aftenen, det er eib at være ugift eller ikke at have børn, det er eib at tale om sex, og det er selvfølgelig helt eib at dyrke sex før ægteskabet.

20 Eib, eib, eib. Pinligt, forbudt, fy, skam dig. Især samtaler om sex og seksualitet er for mange kvinder i den arabiske verden stadigvæk indhyllet i skam og tabuer. "En del af det bunder selvfølgelig i religiøse overbevisninger, men i min optik er kulturen den mest afgørende faktor. For ligesom der bor muslimer i Egypten, lever der også en betydelig andel kristne, og de er også med til at fastholde de her idéer. Heller ikke hos dem har kvinder en stemme," siger egyptiske Shaimaa El-Banna.

25 [...] Men det skal være slut med eib-kulturen, mener aktivisterne bag den sociale medieplatform. Shaimaa er i hvert fald færdig med at have mundkurv på.

Feminister, menneskerettighedsforkæmpere, forskere, gynækologer, sygeplejersker, grafiske designere, illustratører, og social media-managere er i dag en del af aktivistgruppen. Faktabokse, Q&A og illustrationer skrives af syriske kvinder, jordanske kvinder, kvinder fra Kuwait, Saudi-Arabien, Tunesien og Marokko.

30 Kvinder i diasporaen, flygtninge og queerpersoner. The Sex Talk er ikke længere bare et egyptisk initiativ, men forbinder feminister på tværs af den arabiske verden med ét fælles formål: at bane vejen for en digital feministisk revolution, der når ud til kvinder i hele Mellemøsten og fortæller dem, at deres følelser og lyster ikke er forkerte.

The Sex Talk starter samtalen om sex, når ingen andre gør det

35 Og der er måske en lille revolution på vej. For The Sex Talk Arabic er et radikalt foretagende, mener Rana El-Zoheiry, der forsker i online seksualundervisning i den arabiske verden. Når hun sammenligner med andre arabiske online initiativer på området, ser hun The Sex Talk som mere eksplicit; det forsøger på ingen måde at filtrere eller censurere emnerne eller tilpasse deres indhold til den mere konservative kontekst. Det gør, at mange oplever det som kontroversielt.

40 Men kvindekroppen er ikke kontroversiel, og derfor skal den heller ikke gemmes væk, mener Sex Talk-aktivisterne. [...] Tabu eksisterer ikke i Sex Talk Arabics digitale univers. Det gør det til gengæld i det fysiske rum, og netop det er med til at forstærke vigtigheden af at oplysningsindsatsen foregår virtuelt, fremhæver Rana El-Zoheiry. "Sociale medier spiller en afgørende rolle i at gøre seksualundervisning mere tilgængelig. Du behøver ikke deltage i en workshop for at lære om sex, og du kan stille spørgsmål og kommentere på opslag helt anonymt."

Bien og blomsten

[...] "I Europa tager mange forældre den klassiske snak om bier og blomster med deres børn. I Egypten bliver den samtale sjældent taget før bryllupsnatten. Forestil dig, at indtil du er 25 år, hvor de fleste bliver gift, har du lært, at din krop er hellig. Ingen mand bør se den, ingen mand bør røre ved den. Den skal gemmes til din ægtemand. Du skal dække den til, beskytte den, den er vanvittig værdifuld, og enhver mand higer efter den. Og så får du denne ene peptalk kort før brylluppet, og næste dag forventes det, at du tager tøjet af og ikke er spor genert," fortæller Shaimaa.

[...]

Nul seksualundervisning på pensum

55 Og det er ikke kun forældrene, der undgår at bringe emnet på banen over for deres børn.

En [undersøgelse](#) fra FN-organisationen UNFPA fra 2020 viser, at ikke ét eneste arabisk land tilbyder tilstrækkelig seksualundervisning i skolerne. Selv i Tunesien, som er et af de mest åbne arabiske lande, og hvor der blev indført en gratis app til seksualundervisning i 2019, trækker det ud med planerne om at indføre seksualundervisning i [skolerne](#). I de egyptiske folkeskoler er seksualundervisning næsten lige så sjælden som en enhjørning. Og når det endelig finder sted, sker det primært i forbindelse med naturvidenskabelige fag, forklarer Rana El-Zoheiry, der siden 2011 har fulgt med i, hvordan aktivister, bloggere og organisationer bruger sociale medier til at sprede viden om sex og seksualitet på uformel vis.

[...]

Det er ikke omkostningsfrit at være Sex Talk-aktivist

65 Selvom Sex Talk Arabic og lignende initiativer vinder terræn i Mellemøsten, bliver de stadig mødt af modstand. Især konservative og religiøse kræfter beskylder aktivisterne for at være en kopi af hvid feminisme og fordærve befolkningen, ikke mindst ved at tale om forskellige seksualiteter. Og så mener de, at kvinderne bag platformen opfordrer til sex før ægteskabet og dermed styrker udbredelsen af vestlig usømmelighed i muslimske lande. Værst er det, når sex-aktivisterne vover sig udenfor heteronormativiteten og taler om sex, som ikke foregår mellem en kvinde og en mand.

"Det sker nogle gange for mig, hvis jeg for eksempel har delt et opslag i Instagram Stories, at jeg modtager beskeder, som siger "Nå, du støtter LGBTQ. Jeg er meget skuffet over dig". Så er der ikke nogen anden løsning for mig, end at blokere dem, for jeg vil ikke lade mig intimidere," fortæller Assil.

Kvinder har kæmpet for seksuelle rettigheder i årtier

75 Trods modstand er både Assil og Shaimaa begejstrede for den rækkevidde, som sociale medier har givet aktivister, som dem selv, der kæmper for seksuel frigørelse i regionen.

Årtier efter, at den nu afdøde feministiske tænker Nawal El Saadawi for første gang knyttede kvindelig omskæring til forsøget på at kontrollere kvinders seksualitet i sin bog Women and Sex – som var forbudt i

80 Egypten i næsten to årtier før den fik lov til at udkomme i 1972 – er aktivister og foreninger fortsat med at kæmpe for kvinders seksuelle rettigheder i Mellemøsten.

Men deres indflydelse har været begrænset på en måde, som de digitale og sociale medier nu laver om på, mener Assil, der mærker, at den offentlige samtale lige nu bevæger sig i en positiv retning.

85 For gennem YouTube-videoer, blogs, Facebook-grupper, podcasts og Instagram-profiler aftabuiserer arabiske kvinder dag efter dag kvinders seksualitet. For eksempel er Instagram- og TikTok-kontoen Mother Being, som egyptiske Nour Emam står bag, blevet et enormt populært sted at finde oplysning om kvinders seksuelle sundhed. Med næsten tre millioner følgere har også denne konto spillet en afgørende rolle i at bryde med den skam og tavshed, der omgærder kvindekroppen.

90 “Profilerne gør helt klart samtalen om sex og seksualitet mere tilgængelig for alle – også mænd. Selv har jeg ikke kun forsket i dette indhold, men også lært af det. Det har altid sat tanker i gang hos mig. Hvad end det var et opslag, der faldt i min smag eller irriterede mig, så endte jeg altid med at sende det til en ven og sætte gang i en livlig diskussion,” siger Rana El-Zoheiry.

Diskussionen raser videre – både online og blandt venner i hele den arabiske verden. Og hvem ved, måske kan The Sex Talk med tiden være med til endeligt at lægge ”eib” i graven.

Reflekterende artikel

Litteratur kan skabe forståelse og handlekraft

Skriv en reflekterende artikel hvor du undersøger, hvordan litteratur og litterære fællesskaber kan bidrage til forståelse af globale problemstillinger og sætte handling i gang.

I din artikel skal du inddrage "Virtuel bogklub skaber humanitær handlekraft gennem litteratur" (tekst 3a)

I din undersøgelse skal du særligt fokusere på:

- at reflektere over hvordan litteratur og litterære fællesskaber kan bidrage til bedre forståelse af globale problemstillinger og evt. skabe handling. Du kan i dine refleksioner fx komme ind på konkret oplevede litteratursamtaler i klasserummet, litteraturens potentiale for fællesskab og empati og litteraturens muligheder for at skabe opmærksomhed, initiativ og forståelse for komplekse emner og problemer. Du skal inddrage pointer fra "Virtuel bogklub skaber humanitær handlekraft gennem litteratur" (tekst 3a)
- at inddrage og gå i dybden med mindst én skønlitterær tekst som du har læst og analyseret sammen med dine klassekammerater i dansk i gymnasiet. Du må gerne inddrage flere andre eksempler på litteratur og litteratursamtaler.
- at skrive dialogisk og reflekterende med en personlig stemme, der forholder sig til både emnet og til din egen tanke- og skriveproces.

Omfang af din artikel: tre-fire normalsider á 2400 enheder (antal anslag inklusive mellemrum).

Materiale:

Søren Steensig: "Virtuel bogklub skaber humanitær handlekraft gennem litteratur", Global Nyt 25.11.2022:

<https://globalnyt.dk/virtuel-bogklub-skaber-humanitaer-handlekraft-gennem-litteratur/>

(tekst 3a)

Virtuel bogklub skaber humanitær handlekraft gennem litteratur

- 5 **ANBEFALING:** I starten af november gik Kirsten Gelsdorfs og Adrienne Ghalys digitale bogklub 'Read for Action' i luften. De to amerikanske universitetsforskere angriber udfordringen med at skildre det Globale Syd fra hver sin kant, men har en fælles drøm om et verdensomspændende fællesskab, der kan inspirere til humanitær handlekraft.

- 10 Den nystartede virtuelle bogklub 'Read for Action' vil samle mennesker fra hele verden til at diskutere skønlitteratur om humanitære kriser.

Søren Steensig

15 **25. november 2022**

Jeg kan lige så godt tone rent flag med det samme. Fra det sekund jeg så omtalen af ['Read for Action'-bogklubben](#) i et nyhedsbrev fra FN's Kontor for Koordinering af Humanitære Anliggender, OCHA, syntes jeg, det var en god idé.

- 20 Jeg strøg straks ind på 'Read for Action'-hjemmesiden og studerede de tre bøger på læseklubbens debut-liste: Bruce Holsingers 'The Displacements', Mohsin Hamids 'Exit West' og Imbolo Mbues 'How Beautiful We Were' på listen. Jeg kendte ingen af dem, men kunne se på omslagenes *bestseller*-klistermærker og omtalen af dem, at det vidst var et mig-problem, ikke et dem-problem.

- 25 Mohsin Hamids 'Exit West', der på magisk-realistisk vis skildrer en kærlighedshistorie mellem to flygtninge, fik fornemme anmeldelser, [blandt andet i New York Times](#).

30 Først blev jeg overrasket, da bogklubbens hjemmeside sendte mig videre til Discords virtuelle chat-kanaler. Jeg bruger normalt kun tjenesten til at tale med mine venner, når vi spiller Counter-Strike. På Discord kan de humanitære læseheste både skrive og/eller tale i et fælles forum, mindre grupper eller direkte med hinanden. At afholde en bogklub om globale tematikker på en platform, der lader mennesker fra hele verden tale direkte med hinanden, virkede straks som en selvindlysende god idé.

35 Hver tirsdag diskuterer bogklubben den seneste uges læsning, omkring en fjerdedel af månedens bog hver gang. Og hver torsdag er der oplæg, diskussion og spørgsmål med eksperter, akademikere og nødhjælpsarbejdere, der trækker bøgernes temaer ud i den virkelige verden og fortæller om, hvordan læserne kan yde støtte. Bøgernes forfattere dukker også op i det virtuelle fællesskab og svarer på spørgsmål og diskuterer bøgerne og deres temaer.

40 I "Hilse"-chatten, hvor medlemmer kan præsentere sig selv og resten hilse på, præsenterede srilankanske studerende, nigerianske forretningsfolk og amerikanske akademikere sig. Og somaliske FN-medarbejdere, malaysiske ingeniører og syriske nødhjælpsarbejdere bød dem velkommen.

Et kort sekund genopdagede jeg næsten min ungdoms tro på internettets demokratiske potentiale. Og at tale med de to kvinder bag den nyskabende bogklub tvang mig til at gøre artiklen her, der ellers startede som et nogenlunde kritisk interview, til en varm anbefaling.

45 **Humanitær opmærksomhed med nyt billedsprog**

Kirsten Gelsdorf hedder drivkraften bag 'Read for Action'. Efter 20 år i FN og andre internationale organisationer er hun nu professor i offentlig administration og international udviklingspolitik ved University of Virginia.

50 "Efter jeg stoppede i FN og begyndte at undervise, var der ét spørgsmål, jeg blev ved med at vende tilbage til, nemlig hvordan vi bedst muligt kan skabe opmærksomhed om humanitært arbejde," fortæller hun over Google Meet, og uddyber: "Hvilke billeder og fortællinger kan du bruge til at skabe forandring gennem politik og borgerinddragelse?"

Kirsten Gelsdorf startede 'Read for Action'-bogklubben for at skabe en ny måde at skildre og diskutere humanitære kriser. (Foto: Privat)

55 Hungersnøden i Yemen hærgede (også) på det tidspunkt, og Kirsten Gelsdorf spekulerede på, hvordan hun kunne gøre flere mennesker opmærksomme på den humanitære krise uden at ty til fortærskede billeder af udmagrede børn og grædende mødre.

60 "Meget af det visuelle er billeder af fortvivlelse, og det kan have den modsatte effekt," påpeger Gelsdorf. "Folk kan føle skam, eller deres empati kan blive overbelastet, så de lukker ned og lader være med at forholde sig til det."

At afbilde nødhjælpsarbejdere som 'white saviors' eller misbruge kultur fra det Globale Syd er også altid en risiko. På den anden side må afbildningen heller ikke underdrive krisernes omfang, siger professor Gelsdorf.

65 Med en bevilling fra University of Virginia i ryggen og hjælp fra OCHA startede Kirsten Gelsdorf et tværfagligt forskningscenter, hvor akademikere fra forskellige baggrunde udtænker nye måder at formidle humanitære kriser og internationalt udviklingsarbejde. En af dem var Adrienne Ghaly, der underviser og forsker i moderne engelsksproget litteratur.

Skønlitteraturen giver fælles rammer og plads til nuancer

70 Ghaly har – på Gelsdorfs opfordring – skrevet en hvidbog om skønlitteraturens muligheder for at skabe humanitær opmærksomhed og initiativ, ligesom hun i et par år nu har afprøvet hypoteserne på sine litteraturstuderende. Hun fortæller stolt, at adskillige af dem – også flere af de frivillige unge, der var med til at starte 'Read for Action' – nu tager kandidatgrader i globale udviklingsstudier, international ret eller miljøbeskyttelse.

75 "Det blev hurtigt tydeligt, at mine elever havde de bedste oplevelser med at læse skønlitteratur," fortæller Adrienne Ghaly, der også afprøvede andre genrer som journalistik og poesi om flygtninge, klimakrise og rettigheder til landområder på pensum.

Adrienne Ghaly er post. Doc. i litteraturvidenskab ved University of Virginia. I sin forskning og undervisning arbejder hun med, hvordan skønlitterære genrer kan formidle klima-, biodiversitets- og flygtningekriser. (Foto: Privat)

80 "Men mine elever sagde, ligesom forskningen viser, at skønlitteraturen og særligt romanen, er god til at skabe et trygt rum, hvor læseren kan få en dyb og helhedsorienteret forståelse af historiens hovedpersoner og deres verden. Fiktionen er simpelthen bedre til det, fordi det virker mindre afskrækkende end for eksempel journalistik, der jo stikker den ulykkelige virkelighed lige i øjnene på læseren. I en roman er læseren lidt mere på afstand, og derfor kan det være lettere at tale om og handle på," fortæller Ghaly.

Adriennes tro på litteraturens kraft minder mig om en anden amerikansk professor, min tidligere lærer ved New York University, Susie Linfield. Ligesom Adrienne troede hun helt og holdent på det skrevne ords evner til at flytte holdninger, mennesker og bjerge.

90 'Read for Action' arbejder også på at tilbyde deres bogklub som undervisningsforløb på amerikanske universiteter.

Venligt og vidende fællesskab skal gøre fortvivelse til medfølelse

Siden lanceringen den 7. november har flere end 700 læsere meldt sig ind i det globale, virtuelle fællesskab. Og Kirsten Gelsdorf og Adrienne Ghaly er glædeligt overraskede over, at mere end halvdelen af medlemmerne er fra andre steder i verden end USA.

95 "Jeg er meget spændt på, hvilket fællesskab bogklubben kan udvikle sig til," siger Kirsten Gelsdorf. "Jeg tror, den kommer på det helt rigtige tidspunkt. Kriserne er overvældende, pandemien har lært os at interagere virtuelt på en meningsfuld måde, og klimaforandringer er globale udfordringer, som vi alle gerne vil gøre noget ved."

100 De to akademikere har hver deres faglige briller på, når der skal destilleres viden fra det nytænkende initiativ. Adrienne Ghaly er interesseret i, hvordan skønlitterære romaner kan formidle oplevelser og indføling, samtidig med at læsere kan danne fællesskab om delte oplevelser og diskussioner. Gelsdorf er mere interesseret i, hvordan et globalt interessefællesskab kan mobilisere – og mobiliseres – til at skabe forandringer gennem politik eller frivilligt arbejde.

105 De håber begge, at læseklubben kan gøre flere interesserede i de globale udfordringer og forvandle apati og fortvivelse til medfølelse og handling.

”Hvis vi kan være med til at gøre vores medlemmer mere nysgerrige på verden og få dem til at føle en samhørighed med mennesker i hele verden, og give dem lyst til at arbejde for udvikling, så er bogklubben lykkedes for mig,” smiler Kirsten Gelsdorf, og tilføjer med et blik til sin kollega: ”...og hvis de bliver ved med at læse!”

110 **Endnu en ny måde at se verden på**

Adrienne Ghaly bliver rørt, da jeg opfordrer hende til at dagdrømme om bogklubbens fremtid. Hun undskylder, mens en tåre baner sig vej ned ad kinden.

115 ”Jeg siger til alle mine elever, at det kan godt være de glemmer nogle af detaljerne, vi har talt om i undervisningen. Men de får altid en ny måde at se verden på, når de har læst en bog,” forklarer hun med henvisning til de studerende, hun underviser i litteratur om klimakrise og tabet af biodiversitet.

120 ”Og ingen kan nogensinde tage den oplevelse fra dem. Man kan aldrig glemme en anden måde at se verden på, selvom man glemmer noget om plottet eller konteksten. At opleve, hvordan andre mennesker oplever verden, vil de have med sig i alle valg, de tager, og i alle ting, de kommer til at gå op i,” smiler og snøfter Adrienne Ghaly, inden hun kæmper sig mod konklusionen:

”Jeg håber, at medlemmerne i ’Read for Action’ også får lov til at opleve verden på andre måder, og at det kan gøre os mere forbundne og give os mod og lyst til at skabe forandring.”

125 Og jeg håber og tror på, at de lykkes. At ’Read for Action’ bliver en succes. Når jeg har sat sidste punktum her, skal jeg i hvert fald hen at hente ’Exit West’, der ligger og venter på mig på biblioteket.

Jeg håber, vi læses ved!